

KHẢO SÁT BƯỚC ĐẦU VỀ DÒNG RIP VÀ CÔNG TÁC CỨU HỘ TẠI MỘT SỐ BÃI TẮM VEN BIỂN THUỘC THÀNH PHỐ TAM KỲ, TỈNH QUẢNG NAM

Võ Thị Hoa¹

Tóm tắt: Dòng Rip hay còn gọi là dòng rút bờ, dòng xa bờ, là dòng nước mạnh chảy từ bờ hướng ra biển. Dòng chảy xa bờ có thể gây nguy hiểm bất cứ lúc nào, không chỉ khi có sóng lớn. Hằng năm, mặc dù có những nỗ lực phòng tránh, tai nạn đuối nước do tắm biển, nhất là vào mùa hè, vẫn xảy ra thường xuyên. Trong đó, phần lớn những ca đuối nước là do nạn nhân bị cuốn vào những dòng Rip, dòng nước xoáy. Bài báo này đề cập đến những kết quả bước đầu về khảo sát dòng Rip và công tác cứu hộ tại một số bãi tắm ven biển thuộc thành phố Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam.

Từ khóa: Dòng rip, sóng biển, phương tiện cứu hộ, đuối nước, cứu hộ.

1. Mở đầu

Dòng Rip hay còn gọi là dòng rút bờ, dòng xa bờ, là dòng nước mạnh chảy từ bờ hướng ra biển. Sóng đưa nước biển vào bờ; khi nước biển được liên tục đưa vào bờ thì tập hợp lại thành dòng đi ngược ra biển. Dòng nước đi từ bờ ra biển này được gọi là Rip (Ripcurrent). Vận tốc trung bình của dòng Rip có thể từ 0,5m/s đến 1m/s, đôi khi do những thay đổi đột ngột của sóng biển, có thể đạt đến 2,5m/s, nhanh hơn cả vận tốc bơi của một vận động viên bơi lội Olympic. Vì vậy, dòng Rip có thể làm kiệt sức người bơi ngược nó để vào bờ. Dòng chảy này chỉ mạnh khi hoạt động trên mặt nước, và có khuynh hướng nhấn chìm những đợt sóng tạo ra những vùng biển lặng khiến người tắm nghĩ đây là vùng an toàn [6]. Dòng chảy xa bờ có thể gây nguy hiểm bất cứ lúc nào, không chỉ khi có sóng lớn. Khi sóng lớn thì vận tốc dòng chảy xa bờ nhanh, và vì vậy nguy hiểm hơn, tuy nhiên, khi đó thường ít có người tắm vì ngại sóng. Vào những ngày sóng không lớn, trái lại, số vụ chết đuối nhiều hơn do có nhiều người tắm biển, và chủ quan khi thấy sóng không quá lớn và không quan tâm đến dòng chảy xa bờ.

Hằng năm, mặc dù có những nỗ lực phòng tránh, tai nạn đuối nước do tắm biển, nhất là vào mùa hè, vẫn xảy ra thường xuyên. Trong đó, phần lớn những ca đuối nước là do nạn nhân bị cuốn vào những dòng Rip, dòng nước xoáy.

Ở các nước có nền kinh tế phát triển, đặc biệt là Mỹ và Úc, rất chú trọng đến nghiên cứu và cảnh báo hiện tượng dòng Rip. Họ đã nghiên cứu các phương pháp dự báo và cảnh báo ngắn và dài hạn, hướng dẫn cách đề phòng và xử lý các tình huống khi bị dòng Rip cuốn trôi.

Thành phố Tam Kỳ được thiên nhiên ưu đãi với địa hình bãi biển trải dài, thuận lợi rất lớn cho sự phát triển ngành du lịch của thành phố, đặc biệt là du lịch biển. Vì

---

1. TS., Phòng QLKH&HTQT, Trường Đại học Quảng Nam

vậy, an toàn đi đôi với phát triển du lịch biển là vấn đề cần quan tâm hàng đầu. Hiện nay vẫn chưa có một đề tài khoa học nào về dòng Rip tại các khu vực bãi tắm ven biển thuộc thành phố Tam Kỳ. Điều này sẽ bất lợi cho công tác quy hoạch và phát triển du lịch biển cũng như vấn đề đảm bảo an toàn cho người dân và du khách.

Xuất phát từ những lý do nêu trên chúng tôi đã thực hiện những khảo sát bước đầu về dòng rip và thực trạng công tác cứu hộ tại một số bãi tắm ven biển thuộc thành phố Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam.

2. Nội dung

2.1. Thực trạng công tác cảnh báo và cứu hộ tại các bãi tắm biển thuộc thành phố Tam Kỳ

Với đường bờ biển dài trên 8km, biển Tam Thanh vẫn còn đậm chất hoang sơ, chưa chịu sự tác động mạnh của làn sóng công nghiệp. Bờ cát liền một dải dài từ Hạ Thanh 1 đến Tĩnh Thủy. Vùng nước trong xanh, từng con sóng vỗ về miên man gợi cảm giác thanh bình, tĩnh lặng. Chính những vẻ đẹp đặc trưng đã khiến cho biển Tam Thanh hội tụ đầy đủ các điều kiện để phát triển du lịch và trở thành địa điểm hấp dẫn du khách gần xa [7].

Hình 1. Du khách tắm biển tại bãi tắm Tam Thanh.

Trong những năm qua, cùng với sự quan tâm của các cấp, các ngành của tỉnh, thành phố Tam Kỳ đã chú trọng đến công tác quy hoạch và đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng phục vụ phát triển du lịch biển Tam Thanh như: Khu dân cư Nam Tam Thanh; Nâng cấp đường ĐT616; Khu nhà nghỉ Tam Thanh,... đặc biệt Hạ tầng Khu du lịch sinh thái và bãi tắm Hạ Thanh với diện tích 8,5 ha gồm các hạng mục: Đường giao thông nội bộ, quảng trường, bãi đỗ xe, hệ thống cấp điện và điện chiếu sáng, cấp nước, hệ thống xử lý nước thải, hệ thống tắm nước ngọt đã được đầu tư xây dựng hoàn chỉnh.

Hình 2. Du khách tắm biển tại bãi tắm Tĩnh Thủy.

Đối với bãi tắm Hạ Thanh 1, Thanh Đông – Tĩnh Thủy do UBND xã Tam Thanh quản lý và khai thác hoạt động phụ thuộc vào thời tiết. Lượng khách đến với biển Tam Thanh chủ yếu vào mùa nắng khoảng 900 lượt người/ngày, nên đa số các

KHẢO SÁT BƯỚC ĐẦU VỀ DÒNG RIP VÀ CÔNG TÁC CỨU HỘ...

dịch vụ kinh doanh đều tập trung khai thác vào mùa này (từ tháng 2 đến tháng 9). Từ tháng 10 đến tháng 12 do thời tiết không thuận lợi nên lượng khách giảm thấp, các dịch vụ chỉ hoạt động vào thứ 7 và chủ nhật, thậm chí không hoạt động.

Đội cứu hộ biển Tam Thanh có 5 người, trước đây thuộc UBND xã Tam Thanh nhưng hơn một năm nay do Trung tâm Phát triển các khu - cụm công nghiệp và thương mại, dịch vụ TP.Tam Kỳ quản lý. Đội được trang bị phao bơi, áo cứu sinh, dây, thùng, bình thổi oxy sơ cứu, ống dòm ... Để đáp ứng yêu cầu về cứu hộ, đảm bảo an toàn bãi tắm, các thành viên đội cứu hộ được tham gia các khóa huấn luyện về các kỹ năng cứu hộ và an toàn dưới nước (Hình 3).

Hình 3. Chứng nhận huấn luyện cứu hộ và an toàn dưới nước của đội cứu hộ.

Hiện nay để quản lý khai thác khu bãi tắm có một Ban quản lý gồm 12 người chủ yếu phục vụ công tác cứu hộ cứu nạn và vệ sinh môi trường. Ban Quản lý cũng đã có kế hoạch phân công các thành viên cứu hộ trực giám sát tại các bãi tắm, các diễn biến diễn ra hàng ngày đều được các thành viên trực ghi chép, báo cáo đầy đủ (Hình 4).

Hình 4. Bảng phân công trực của đội cứu hộ tại bãi tắm Tam Thanh.

Tổ cứu hộ, cứu nạn có nhiệm vụ hướng dẫn, cảnh báo cho du khách biết khu vực nguy hiểm không nên tắm, khu vực nên tắm; tham gia làm công tác cứu hộ, cứu nạn cho khách trên bãi biển. Theo dõi, rải dây phao báo hiệu các khu vực an toàn, nằm trong sự kiểm soát của đội cứu hộ.

Tại bãi tắm biển Tam Thanh hiện nay có 01 Trạm điều hành cứu hộ, cũng là nơi tập trung chủ yếu trang thiết bị phục vụ công tác cứu hộ và 03 nhà chòi tại bãi biển. Tuy nhiên, việc trang bị các biển cảnh báo về dòng Rip, dòng rút hay các bảng dẫn cần thiết ứng phó sự cố dòng rip hiện nay vẫn chưa có.

Hàng năm, binh quân Ban quản lý bãi tắm hỗ trợ, cứu nạn kịp thời từ 35-40

Hình 5. Phương tiện cứu hộ tại bãi tắm Tam Thanh.

trường hợp, hạn chế đến mức thấp nhất tình trạng du khách đuối nước.

Các trang thiết bị Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã bàn giao được địa phương giao lại cho Ban quản lý bãi tắm phục vụ nhu cầu công việc [4].

Tại bãi tắm Tỉnh Thủy, các phương tiện hỗ trợ cảnh báo an toàn cho du khách cũng như phương tiện cứu hộ hạn chế hơn so với bãi tắm Tam Thanh. Tại đây hiện nay vẫn chưa có Trạm điều hành cứu hộ, nhà chòi, biển cảnh báo, cũng như chưa có hệ thống dây phao để giới hạn khu vực an toàn cho người tắm biển.

Mặt khác, lực lượng cứu hộ tại đây cũng rất mỏng (2-4 người), cảnh báo an toàn cho người dân chủ yếu thông qua nhắc nhở trực tiếp, còi báo hiệu.

Hình 6. Nhà chòi, Biển báo Nội quy bãi tắm tại bãi biển Tam Thanh.

Nhìn chung, lực lượng cứu hộ tại các bãi tắm biển thuộc thành phố Tam Kỳ hiện nay còn mỏng, trang thiết bị cứu hộ còn thô sơ, chưa chuyên nghiệp. Việc tuyên truyền, cảnh báo, hướng dẫn cho người dân về nhận diện dòng Rip cũng như cách phòng tránh và ứng phó sự cố dòng Rip chưa được quan tâm đúng mức.

Hình 7. Lực lượng cứu hộ tại bãi tắm Tỉnh Thủy.

2.2. Điều tra hiểu biết của người dân về dòng Rip

Thực hiện phỏng vấn điều tra đối với người dân cho thấy những hiểu biết của người dân về dòng rip, dòng rút và về công tác cứu hộ hiện nay.

* Đánh giá về công tác cảnh báo và cứu hộ tại các bãi tắm:

Đối với bãi tắm Tỉnh Thủy, công tác cảnh báo cứu hộ được đánh giá là chưa đáp ứng yêu cầu, đầu tư cơ sở vật chất cho hoạt động cảnh báo cũng như cứu hộ bãi biển còn hạn chế, chỉ có số ít người dân đi tắm hay nghỉ mát ở bãi tắm Tỉnh Thủy.

Tại bãi tắm Tam Thanh, công tác cứu hộ được đánh giá có tiến bộ hơn so với bãi tắm Tỉnh Thủy. Tại đây cũng đã hình thành đội cứu hộ, tuy nhiên lực lượng còn mỏng, phương tiện còn thô sơ, chủ yếu giữ trật tự bãi biển và tuyên truyền vệ sinh bãi biển, cảnh báo khu vực nguy hiểm và giờ tắm biển an toàn cho du khách. Khi có sự cố đuối nước xảy ra, phương tiện cứu hộ chủ yếu là ghe thuyền của ngư dân, sử dụng ván lướt hay phao bơi thông thường để tiếp cận nạn nhân, do đó công tác cứu hộ còn nhiều bất cập. Số lượng người tắm biển ở khu vực này đông hơn rất nhiều so với bãi tắm Tỉnh Thủy vào cả buổi sáng và cả buổi chiều, nhất là vào các buổi chiều cuối tuần vào mùa du lịch.

* Hiểu biết của người dân khi nhận diện dòng Rip:

Qua phân tích số liệu điều tra cho thấy, có đến 70% người dân không biết về dòng Rip. Theo quan niệm của họ, tai nạn đuối nước là do sóng lớn cuốn ra xa bờ.

Khi được hỏi thường chọn tắm ở những khu vực nước như thế nào thì đa số người dân lựa chọn đáp án sẽ chọn tắm ở những nơi lặng sóng, vì họ nghĩ không có sóng là an toàn.

* Về ứng phó của người dân khi xảy ra sự cố hay tai nạn đuối nước do dòng Rip:

Đa số người dân đều trả lời “không” khi được hỏi có dùng phao trong lúc tắm biển hay không, họ cho rằng họ tắm ở những nơi an toàn, gần bờ.

Khi được hỏi làm gì khi bị cuốn trôi ra xa thì hầu hết người dân đều cho rằng

nhANH chóng bơi ngược vào bờ. Đối với trường hợp cứu người bị cuốn ra xa, họ cũng cho rằng nên giúp người bị nạn trở lại ngay bờ.

Nhìn chung, kiến thức về an toàn khi tắm biển của đa số người dân còn hạn chế, nhiều người thậm chí còn phớt lờ những cảnh báo, nhắc nhở của lực lượng cứu hộ. Nhiều người dân tắm biển còn có những nhận thức sai lệch về nhận diện khu vực vùng nước an toàn tại các bãi biển, không nhận diện được dòng Rip, không nhận thức được mức độ nguy hiểm của nó cũng như không biết cách ứng phó khi gặp sự cố dòng Rip.

2.3. Đặc điểm dòng Rip thường gặp ở một số khu vực bãi tắm biển của thành phố Tam Kỳ

Nguyên nhân, cơ chế hình thành dòng Rip do nhiều yếu tố tác động, là sự kết hợp của sóng, địa hình tầng đáy, địa hình bờ, chế độ thủy triều, gió, ... trong đó, sóng đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành dòng Rip cũng như cường độ của dòng Rip.

Bãi tắm Tinh Thủy, Tam Thanh là những bãi ngang hứng sóng, nên thường có sóng lớn. Nhìn chung, dòng Rip xuất hiện hầu hết các ngày trong năm với cường độ mạnh yếu khác nhau ít nhiều chịu ảnh hưởng của điều kiện thời tiết.

Hình 8. Hình ảnh xoáy nước tại bãi tắm Tinh Thủy.

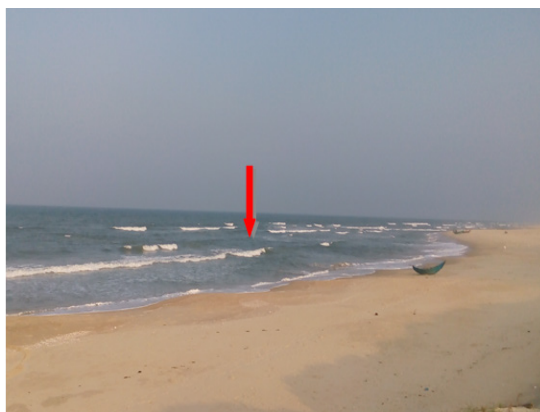

Hình 9. Xoáy nước tại bãi tắm Tam Thanh.

Dòng Rip thường gặp tại các bãi tắm biển thuộc thành phố Tam Kỳ là loại dòng Rip xác định và dòng Rip tức thời:

- Dòng Rip tại vị trí có cồn cát ngầm: khoảng giữa hai cồn cát ngầm thường xuất hiện dòng Rip, có thể nói dòng Rip dạng này là dòng Rip xác định, nó xảy ra gần như ở một vị trí và trong thời gian dài. Nước tại khu vực này có màu thẫm hơn so với các vùng nước xung quanh như Hình 8, Hình 9, quan sát kỹ sẽ thấy xoáy nước tại đó. Dòng Rip này đặc biệt nguy hiểm vì diễn ra thường xuyên và có thể xuất hiện ngay cả khi điều kiện thời tiết bình thường.

- Dòng Rip tại các mũi cát nhô ra biển: Quan sát có thể thấy tại các mũi cát nhô ra thường tạo nên dạng địa hình lồi lõm dọc bờ. Dòng Rip thường xuất hiện ngay tại phần lõm của bờ cát như Hình 10. Dòng Rip thường xảy ra tại một vị trí nên có thể xem nó là loại dòng Rip xác định.

Hình 10. Dòng Rip tại bãi tắm Tỉnh Thủy

Hình 11. Dòng Rip tại bãi tắm Tam Thanh.

- Dòng Rip tức thời: có thể quan sát thấy các vùng đứt đoạn trên cùng một con sóng như Hình 11, vùng nước này tĩnh lặng hơn so với các vùng nước xung quanh, vị trí xuất hiện dòng Rip tức thời có thể thay đổi liên tục, khó lường và tồn tại trong thời gian ngắn từ vài giây đến vài phút. Đặc biệt, khi thời tiết xấu, tần suất xuất hiện của dòng Rip tăng. Trong điều kiện thời tiết xấu, biển động, sóng lớn có thể quan sát thấy các dòng rút đục ngầu do cát ở đáy bị khuấy lên, cường độ rất mạnh, rất nguy hiểm cho người tắm biển.

3. Kết luận

Tóm lại, phát triển du lịch biển phải đi đôi với việc đảm bảo an toàn cho người dân và du khách. Việc cần thiết hiện nay là thực hiện các nghiên cứu về dòng Rip trên quy mô rộng với sự đầu tư của các trang thiết bị khảo sát hiện đại. Trên cơ sở đó thiết lập sơ đồ địa hình tầng đáy gần bờ, địa hình bờ, đánh dấu các vị trí thường xuất hiện Rip, phân loại, phân cấp dòng Rip tại các bãi tắm, xây dựng hệ thống cảnh báo dòng Rip tại các bãi tắm ven biển tỉnh Quảng Nam nói chung. Bên cạnh đó, cần thường xuyên mở các khóa đào tạo, huấn luyện chuyên môn cho lực lượng cứu hộ bãi biển, tăng cường hơn nữa lực lượng cứu hộ tại các bãi tắm. Tuyên truyền, cảnh báo, hướng dẫn cho người tắm biển về dòng Rip, làm thế nào để nhận diện, phòng tránh và ứng phó khi có sự cố dòng Rip xảy ra. Tại những khu vực nguy hiểm thường xảy ra dòng Rip cần phải đặt các biển cảnh báo hoặc biển cấm nhất là khi thời tiết diễn biến xấu. Đặc biệt, cần quan tâm đầu tư các trang thiết bị cứu hộ hiện đại hơn cho lực lượng cứu hộ tại các bãi tắm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1.] Lê Đình Mậu, “Tổng quan tình hình nghiên cứu dòng Rip”, Viện Hải dương học, http://www.vnio.org.vn/LinkClick.aspx?fileticket=v0fvIMPC-_4%3D&tabid=285&language=vi-VN.

- [2.] Nguyễn Bá Xuân, “Giới thiệu kiến thức về dòng Rip”, Viện Hải dương học, www.vnio.org.vn/GioithieuvedongRip/tabid/284/language/vi-VN/Default.aspx.
- [3.] Greg Breining (2015), “How to survive a Rip current”, <http://www.safebee.com/outdoors/how-survive-Rip-current>.
- [4.] Báo cáo nhanh đề án quản lý và khai thác du lịch, Đài Phát thanh và Truyền hình Quảng Nam.
- [5.] Báo cáo Số 131/BC-UBND ngày 27 tháng 6 năm 2017 của Ủy ban nhân dân thành phố Tam Kỳ.
- [6.] <https://www.ceoe.udel.edu/Ripcurrents/Characteristics/index.html>.
- [7.] <http://tamky.gov.vn/Default.aspx?tabid=109&Group=57&NID=4723&tiem-nang-du-lich-bien-tam-thanh>.
- [8.] <http://nld.com.vn/dia-phuong/dong-Rip-tu-than-tai-cac-bai-tam-ven-bien-20120918053546893.htm>.
- [9.] <http://tamkyrt.vn/news/kinh-te-xa-hoi/tam-thanh-tang-cuong-cong-tac-cuu-ho-cuu-nan-mua-du-lich-bien-569.html>.
- [10.] <https://www.wikihow.com/Survive-a-Rip-Tide>.

Title: INITIAL SURVEY ABOUT THE RIP CURRENT AND THE RESCUE WORK IN SOME BEACHES IN THE TAM KY CITY, QUANG NAM PROVINCE

VO THI HOA

Quang Nam University

Abstract: *The rip current is a strong current flowing from the shore towards the sea. These flowing current can be dangerous at any time, not only when there are big waves. In spite of annual prevention efforts, drowning accidents due to swimming, especially in the summer still occur regularly. In particular, most of drowning cases are caused by victims being swept into the rip current. This article refers to the initial results of surveying about the rip current and rescue work in some beaches in Tam Ky city, Quang Nam province.*

Key words: *rip current, waves, means of rescue, drowning, rescue.*